

Arbejdstilsynet

De tilsynsførende opmærksomhedspunkter

Ophævelse af APB kravet

Fokus på kemisk risikovurdering samt oplæring og instruktion

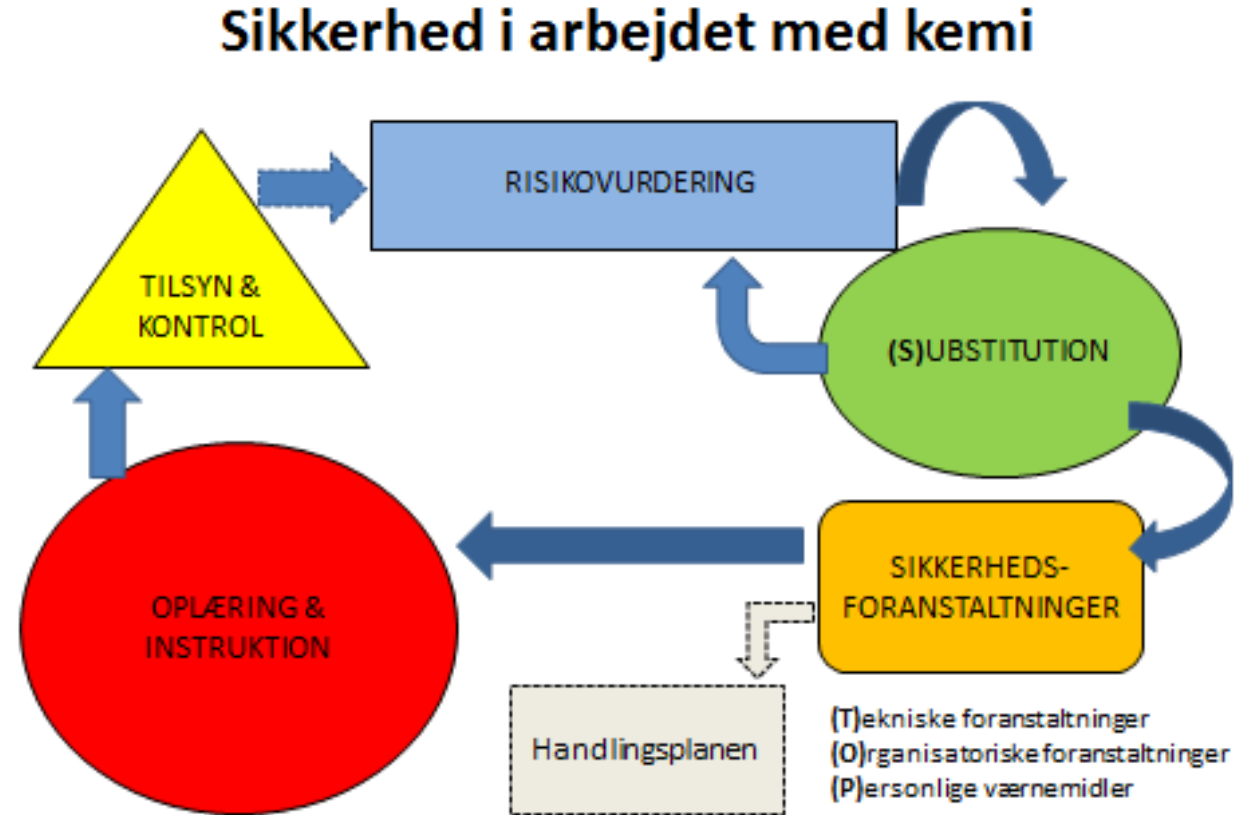
Cand. Scient. Flemming Hovgaard Jørgensen

Tre-fem ting der vil være opmærksom på

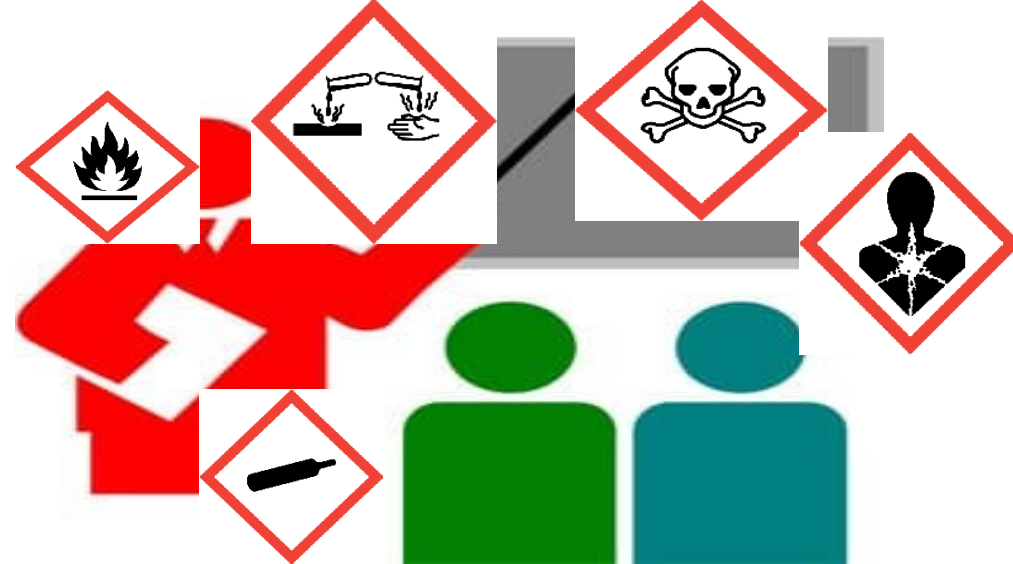
- Der skal være en liste over de farlige kemiske stoffer og materialer der anvendes.
- Får de farlige kemiske stoffer og materialer der er sikkerhedsdatablade på, skal de forefindes på virksomheden.
- De ansatte skal være instrueret og oplært i *processen*, hvor de kemiske stoffer og produkter anvendes. eller hvor de udsættes for sundhedsskadeligt kemi – anvendes der, eller udsættes de ansatte for, særlig farlige kemikalier, skal instruktionen og oplæringen være understøttet skriftlig (skriftelig kan være billeder, videoer, opslag m.m.)
- Hvis virksomheden selv har vurderet, i deres kemiske risikovurdering, at deres instruktion skal være skriftlig, så skal den være skriftlig.
- Den kemiske risikovurdering kan være lavet i forbindelse med den almindelige APV, særligt for mindre virksomheder – Der er ikke noget formkrav til hvordan den kemiske risikovurdering laves.

Tilsynspraksis er ikke forandret.

- "sikkerhedsforanstaltninger" er der hvor Arbejdstilsynet bl.a. giver de materielle reaktioner. Det har ikke ændret sig i forbindelse med de nye regler.
- Ændringer er sket i forbindelse med "oplæring og instruktion" og "risikovurdering".
- Så hvor tilsynsførende gav påbud om APB – gives nu påbud om sikkerhedsdatablad og instruktion.

Det nye - Oplæring og Instruktion

- Det nye er, at instruktionen som udgangspunkt er mundtlig og oplæring og instruktion af de ansatte skal baseres på den kemiske risikovurdering.
- Vigtigheden her er, at oplæringen og instruktionen skal tilpasses arbejdssituationen og de konkrete medarbejder – her tænkes processer.
- Arbejdspladsbrugsanvisninger kan genbruges (evt. kan mappen støves af) – evt. indtil man har fået afløst APB med nye mere målrettet instruktioner.

Oplæringen og instruktionen skal mindst omfatte følgende punkter

1. De farlige stoffer og materialer, der findes på arbejdspladsen, herunder stofferne eller materialernes navn, faremærkning, risici ved arbejde med og udsættelse for dem, relevante grænseværdier for erhvervsmæssig eksponering og andre anvisninger,
2. Hvordan stoffer eller materialer håndteres, bruges og opbevares sikkerhedsmæssigt og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, herunder eventuelle anvendelsesbegrænsninger,
3. Korrekt brug af sikkerhedsforanstaltninger under arbejdet, herunder værnemidler og disses placering på arbejdspladsen,
4. Sikkerhedsforanstaltninger ved uheld, f.eks. brand, spild og lignende og
5. Bortskaffelse af stoffer og materialer samt værnemidler efter endt brug og øvrig håndtering af affald, herunder særligt mærket affald.

Regler – Oplæring og instruktion

Skriftlig – særligt farlige stoffer og/eller processer

Særligt farlige stoffer og materialer, som kan medføre forgiftning, kræft og andre alvorlige helbredsskader, og som fx kan klassificeres med H-sætningerne:

- "Livsfarlig ved indtagelse, hudkontakt og/eller indånding" eller "Giftig ved indtagelse, hudkontakt og/eller indånding".
- "Forårsager organskader",
- "Kan fremkalde kræft" – dvs. stjernemærkede stoffer, materialer og arbejdsprocesser i kræftbekendtgørelsen. (bemærk her afsnit B)
- "Kan forårsage genetiske defekter"
- "Kan skade forplantningsevnen eller det ufødte barn",
- "Kan fremkalde allergi- eller astmasymptomer eller åndedrætsbesvær ved indånding",
- "Kan udløse allergisk hudreaktion"

Regler – Oplæring og instruktion

Skriftlig – særligt farlige stoffer og/eller processer

- stoffer og materialer som er anerkendt for deres hormonforstyrrende egenskaber,
- eller være kvælende gasser som svovlbrinte og carbonmonoxid, som fx kan dannes ved forrådnelsesprocesser i skibslaster med industrifisk, gyllebeholdere og træpillelagre.
- Særligt komplicerede arbejdsprocesser og forhold som fx:
  - Exoterme kemiske processer, hvor der udvikles varme ved processen,
  - Kemiske processer, hvor der forekommer trykstigning ved processen,
  - Processer, hvor der er risiko for brand og eksplosion.

Hvis virksomheden vurderer at andre processer også skal understøttes med skriftelig instruktion i denne forbindelse, så vil det være de samme krav der gælder.

Kemisk risikovurdering

Fortegnelse over produkter

- Den kemiske risikovurdering skal indeholde en **skriftlig fortegnelse** (liste) over alle de farlige stoffer og materialer sammen med de tilhørende sikkerhedsdatablade.
- Ansatte skal have adgang til listen og SDS'er og de ansatte skal have adgang til disse.
- SDS kan virksomheden fx få med fakturaen, så det kan være nødvendig, at sikre at SDS lægges ind "det rigtige sted"

Liste over stoffer og materialer på arbejdspladsen

Produkter	SDS'er
Lim- navn	X
Spray dåse- navn	X
Maling 1- navn	X
Maling 3- navn	X
Pulver maling	X

Kemisk risikovurdering

- I forbindelse med reaktionsvalg anvender den Tilsynsførende sikkerhedsdatabladet som dokumentation for risikoen ved anvendelse af produktet.
- Derfor skal der være en overensstemmelse mellem sikkerhedsdatabladet, tekniske forskrifter og de sikkerhedsforanstaltninger (STOP), virksomheden kan fremvise under tilsynet.
- Anvendes lægemidler, kosmetiske produkter, fødevarer, foderstoffer hvor der ikke er et sikkerhedsdatablad, kan man ofte finde navnet på enkeltstofferne og derudfra finde klassificeringen af enkeltstofferne via databaseopslag.
- HUSK at det er på processen, og ikke de enkelte stoffer, den tilsynsførende ser på. Fx i svømmehallen, så ses der på risikoen for, om der dannes chlor gasser.

Eksempler fra virkeligheden

- Natriumlud tappes i palletank ved hjælp af pumpe eller tappes med lukket automat anlæg i 1 liter dunk!
- Rengøringselskab med 5-10 nationaliteter der arbejder med ikke særlig farlig kemikalier.
- Virksomhed der siger de får sikkerhedsdatablade elektronisk, men efter 5-10 min søgen i deres indbakke/drev ikke kan finde dem (men finder dem efter rundgang).
- Fitness center der overtager rengøring, så de ansatte skal gøre rent – de har 4-6 rengøringsmidler.
- Antibiotika blandes udenfor stinkskab, grundet manglende plads
- Virksomhed der arbejder med store mængder særlig farlig kemikalie, har sikkerhedsdatablad og lavet APB